

לקוטי תורה • פרשת חקת • מאמר 7

ויעש משה נחש נחשת וישימהו על הנס והיה...

”ויעש משה נחש נחושת וישימהו על הנס” (במדבר כא, ט)

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likkutei-torah/chukas/7](https://likuteitorah.com/he/likkutei-torah/chukas/7)

1 ויעש משה נחש נחשת וישימהו על הנס והיה אם נשך הנחש את איש והביט אל נחש הנחשת וחי.

”ומשה עשה נחש נחושת והציב אותו על נס; וכאשר נשך הנחש אדם, הוא הביט אל נחש הנחושת וחי.”

ואיתא במשנה (ספ"ג [סוף פרק ג'] דר"ה [דראש השנה]) על זה בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים כו'.

ועל כך נאמר במשנה (סוף פרק ג' של ראש השנה): "בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים" וכו'.

וקשה למה ליה לנחש כלל אלא והיה אם נשך הנחש יסתכל כלפי מעלה. ועוד מהו ההסתכלות כלפי מעלה הלא מבואר בענין תפלה שיהיו עיניו למטה ולבו למעלה.

והדבר קשה: מדוע היה צורך בנחש בכלל? הרי יכול היה להיות כך: "וכאשר נשך הנחש" — יביט האדם כלפי מעלה! ועוד, מה פירוש ההסתכלות כלפי מעלה? הרי בענין התפילה מבואר שענינו של אדם צריכות להיות למטה ולבו למעלה.

2 ולהבין זה נקדים לחקור בענין ירידת הנשמה בעולם הזה כי עיקר תכליתו לדבק בקונו באהוי"ר [באהבה

ויראה] ועיקר הדביקות הוא בתפלה שהתיבות הם יותר קרובים להבנת האדם ובודאי קודם צאת הנשמה בעולם הזה

כדי להבין זאת, נפתח בכירור ענין ירידת הנשמה לעולם הזה. שהרי מטרתה העיקרית היא להידבק בבוראה באהבה ויראה, ועיקר הדבקות הוא בתפילה, משום שמילותיה קרובות יותר להבנת האדם. ובודאי, לפני שהנשמה יצאה לעולם הזה,

וגם אחר הסתלקותו מן הגוף הוא מתדבק יותר באהבה ויראה פנימיות שהגוף אינו מניחו לעבוד את ה' ואדרבה מחמת חומרו יכריח את הנשמה ליהנות אף מגופניות,

וגם לאחר הסתלקותה מן הגוף היא דבקה יותר [בקרבה] באהבה ויראה פנימיות; שכן הגוף אינו מניח לה לעבוד את ה', ואדרבה, מחמת גשמיותו הוא מכריח את הנשמה ליהנות גם מדברים גשמיים,

ואף כי הנשמה אינה רוצה בזה כי מקור חוצבה חלק אלוה ממעל ורצונה לידבק בבוראה יותר.

אף שהנשמה אינה רוצה בכך, שכן מקור חוצבה הוא "חלק אלוה ממעל", ורצונה להידבק בבוראה יותר [בקרבה].

והנה מבואר בזהר מאן דלא מהפך מרירו למתקא לית ליה חולקא בהאי עלמא כלום (ע' [עיינן] בזהר בראשית דף ד' ע"א ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם)

והנה, בזהר מבואר: "מי שאינו הופך מרירו למתקא, אין לו חלק בעולם הזה כלל" (ראו זוהר בראשית, דף ד' ע"א, ובפירוש הרמ"ז שם).

כי זה כל האדם לא נברא אלא בשביל זה, שהרי בבית ראשון לא היו מתפללין כלל גם בבית שני תקנו אנשי כנסת הגדולה תפלה קצרה.

שהרי "זה כל האדם"; לשם כך בלבד הוא נברא. בבית ראשון לא התפללו כלל, וגם בבית שני תיקנו אנשי כנסת הגדולה תפילה קצרה.

ובודאי כל העבודה שלהם לא היה כי אם ע"ד זה להפוך מרירו למתקא. והענין הוא כי הדינין נמתקים בשרשן.

ובודאי כל עבודתם לא הייתה אלא בדרך זו — להפוך מרירו למתקא. והענין הוא שהדינים נמתקים בשורשם.

דהנה כל רעות ודינים ר"ל [רוצה לומר] שנתהוו בעולם שרשם ומקורם המחיה אותם הוא טוב, כמשל הזונה עם בן המלך המבואר בזהר (תרומה דקס"ג ע"א) שכל רצונה וחפצה שלא לציית אותה שהרי כל הרעות והדינים, רחמנא ליצלן, שנתהוו בעולם, שורשם ומקורם המחיה אותם הוא טוב; כמו במשל הזונה עם בן המלך, המבואר בזהר (תרומה, דף קס"ג ע"א): כל רצונה וחפצה הוא שלא יציית לה,

ובזה תתענג יותר שתהא אהובה למלך משא"כ כשמפתה אותו ותוכל לו אין זה רצון המלך.

ובכך תתענג יותר — בכך שתהיה אהובה למלך; ואילו כאשר היא מפתה אותו ומצליחה בו, אין זה רצון המלך.

וזהו מאמר רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] שטן ופנינה לשם שמים נתכוונו ובמ"א (סוכה נ"ב א') אמרו נתן עיניו במקדש ראשון והחריבו משמע שנתקנא בו.

וזהו [פירוש] דברי חז"ל: "שטן ופנינה לשם שמים נתכוונו". ובמקום אחר (Sukkah 52a) אמרו: "נתן עיניו במקדש ראשון והחריבו", ומשמע מכך שקינא בו.

והענין הוא ששרש הרע המחיהו הוא טוב כמבואר בזהר שם וכי יש עבדא דמריד כמאריה הגם שיש כמה עבדים המתפרצים מאת אדוניהם אמנם הם בשר ודם וחיותם נפרדים זה מזה.

וההסבר הוא ששורש הרע, שמחיה אותו, הוא טוב, כפי שמבואר שם בזהר: "וכי יש עבד שמורד באדונו?" אמנם יש עבדים רבים שמתפרצים מרשות אדוניהם, אך הם בשר ודם, וחיותם נפרדת זו מזו.

אבל עבדי ה' שמקבלים חיותם ממנו ית' והוא המחיה את הכל איך יש חיות לדבר שכנגדו ומשני שהוא עד"מ הזונה עם בן המלך.

אבל עבדי ה', שמקבלים את חיותם ממנו יתברך, והוא המחיה את הכול — כיצד יכולה להיות חיות לדבר שמתנגד לו? ומשיב [הזוהר] שזה על דרך משל, כמו הזונה עם בן המלך.

וזהו דבר המחיה את כל הרעות ושרשם למעלה הוא טוב וכשיורד למטה ע"ד השתלשלות נעשה באמת רע גמור ודינים גמורים הן במילי דעלמא והן במילי דשמיא.

וזהו הדבר המחיה את כל הרעות, ושורשן למעלה הוא טוב; וכשהוא יורד למטה בדרך השתלשלות, הוא נעשה באמת רע גמור ודינים גמורים, הן בענייני העולם והן בעניינים רוחניים.

3 והנה כשבא לאדם איזה יסורים ר"ל [רוצה לומר] יחשוב כי לא למראה עיניו ישפוט שרע הוא אלא באמת שרשו הוא טוב כי ממנו ית' לא תצא הרעות

והנה, כאשר באים על אדם יסורים כלשהם, ה' ירחם, עליו לחשוב: "לא לפי מראה עיניו ישפוט" שהם רעים; אדרבה, שורשם הוא באמת טוב, שהרי ממנו יתברך לא יוצא רע,

כי אם רק טוב גמור רק שהוא אינו מושג בשכיל שלא יוכל לירד לעולם השפל ונשאר למעלה (ע' [עיינן] בסש"ב [בספר של בינונים] פרק כ"ו ובאגה"ק [ובאגרת הקודש] ד"ה להשכילך בינה).

אלא רק טוב גמור; אלא שאין משיגים אותו, משום שאינו יכול לרדת לעולם השפל והוא נשאר למעלה (ראו ספר של בינונים, פרק כ"ו, ואגרת הקודש, הקטע הפותח במילים "להשכילך בינה").

וזהו נקרא מיכלא דקיק שהוא באמת חיותו ית' (וע' בזהר בראשית ד"ח ע"ב כחוטא דקיק כו').

וזה נקרא "מיכלא דקיק" — מאכל דק, שהוא באמת החיות שלו יתברך (וראו בזהר, בראשית, דף ח' ע"ב: "כחוטא דקיק" וכו').

וזהו בכל מאדך כמאמר טוב מאד זה מלאך החיים מאד זה מלאך המות שהוא טוב מאד בלי שיעור וגבול

וזהו "בכל מאדך", כמו שאמרו: "טוב מאד" — "טוב" זה מלאך החיים, "מאד" זה מלאך המוות; שהרי זהו טוב מאד, בלי שיעור וגבול,

אלא שעדיין לא בא לידי גילוי ואינו מושג (וע' בזהר ר"פ יתרו דס"ח ב' ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] שם ועמ"ש ע"פ אלה מסעי).

אלא שהוא עדיין לא בא לידי גילוי ואינו מושג (וראו בזהר, תחילת פרשת יתרו, דף ס"ח ע"ב, ובהרמ"ז שם; וכן ראו מה שכתוב על הפסוק "אלה מסעיו").

וזהו יסר יסרני י"ה שהוא בתחלת השם תחלת התגלותו שעדיין לא בא לידי גילוי ואינו מושג שעדיין לא נתגלה הכל.

וזהו "יסר יסרני י"ה": הוא בתחילת השם, בתחילת התגלותו, במקום שבו עדיין לא בא לידי גילוי ואינו מושג, משום שהכול עדיין לא התגלה.

וזהו ענין נחום איש גם זו שהיה אומר גם זו לטובה מפני שהיה מתבונן באמת ששרש הרע הוא הטוב והביאו למעלה אל שרשו למקום אין ושם הי' [היה] יכול לעשות השתנות

וזהו עניינו של נחום איש גם זו, שהיה אומר "גם זו לטובה", מפני שהיה מתבונן באמת ששורש הרע הוא הטוב; והוא העלה אותו לשורשו, למקום האין, ושם היה יכול לחולל שינוי,

כמאמר ר' [רבי] חנינא בן דוסא מי שאמר לשמן וידליק כו' (ועמ"ש סד"ה זאת חקת התורה בענין מי יתן טהור מטמא).

כמו שאמר רבי חנינא בן דוסא: "מי שאמר לשמן וידליק" וכו' (וראו מה שכתוב בסוף המאמר הפותח במילים "זאת חוקת התורה", בענין "מי יתן טהור מטמא").

וזהו ענין התפלה שבגוף האדם בעולם הזה שהנשמה בתוך הגוף סובלת צרות ויסורים שרצונה לידבק ביוצרה והגוף אינו מניחה

וזה ענין התפילה שבגוף האדם בעולם הזה: הנשמה שבתוך הגוף סובלת צרות וייסורים, משום שרצונה להידבק ביוצרה, ואילו הגוף אינו מניח לה.

וכמו גלות השכינה שמוכרחת להחיות גם הרשעים, כך הנשמה מוכרחת להחיות את הגוף וכל כוונתה אינה בשביל עצמה רק בשביל להעלות הגוף מעפר,

וכשם שהשכינה בגלות נאלצת להחיות גם את הרשעים, כך הנשמה נאלצת להחיות את הגוף; וכל כוונתה אינה למען עצמה, אלא רק כדי להעלות את הגוף מן העפר.

וצריך לבררו ככסף ביד הצורף כל מה שיש תערובות יותר צריך לברר וללבן בלהב אש היותר גדול כן צריך לברר הגוף מהיצה"ר [מהיצר הרע] ולהביאו אל שרשו

ועליה לברר אותו, ככסף ביד הצורף: ככל שיש בו תערובת רבה יותר, כך יש לבררו וללבנו בלהבת אש גדולה יותר. כך גם יש לברר את הגוף מן היצר הרע ולהביאו אל שורשו,

כמשל בן המלך עם הזונה הנ"ל, וכל מה שיש תערובות רע ביותר צריך להפריד ע"י אש יותר גדול וחזק בתפלה לדבק בקונו (ועמ"ש בפ' אמור ע"פ ונקדשתי),

כמשל בן המלך והזונה הנזכר לעיל. וככל שיש בו תערובת רבה יותר של רע, כך נדרשת אש גדולה וחזקה יותר בתפילה כדי להפרידו ולהידבק ביוצרו (ועיין במה שנכתב בפרשת אמור על הפסוק "ונקדשתי"),

ולכן בבית ראשון שלא היה הרע הרבה לא היו צריכין לתפלה בהתלהבות כי אם כל מעשיהם היה להביא הרע והדינים אל שרשם ע"י הקרבנות היה דיים,

ולכן בבית ראשון, כשהרע לא היה רב, לא נזקקו לתפילה בהתלהבות; די היה בכל מעשיהם, שנועדו להביא את הרע ואת הדינים אל שורשם באמצעות הקרבנות,

אבל בבית שני התחילו לתקן התפלה והיתה קצרה לפי ערך הצטרפות האש ותערובות הרע שהיה בקרבם.

אבל בבית שני התחילו לתקן את התפילה, והיא הייתה קצרה, בהתאם למידת הצורך באש ולמידת תערובת הרע שהייתה בקרבם.

4 ואנחנו צריכים להתפלל יותר ויותר בהתלהבות מאד. וכן בכל דור ודור למטה צריך להתפלל בהתלהבות גדולה ולא

ועלינו להתפלל בהתלהבות גדולה יותר ויותר. וכך גם בכל דור ודור מאוחר יותר, צריך להתפלל בהתלהבות גדולה; ולא

כי אכשר דרי אדרבה מפני גודל הרע אשר נתערב ונתרבה בכל דור ודור צריך להפרידו ע"י אש חזק בתפלה ולברר הרע אשר בקרבו ולהביאו אל

משום שהדורות נעשו ראויים יותר; אדרבה, בגלל גודל הרע שהתערב והתרבה בכל דור ודור, צריך להפריד אותו באמצעות אש חזקה שבתפילה, לברר את הרע שבתוכו ולהשיבו אל

שרשו כמשל בן המלך עם הזונה הנ"ל שיחשוב החיות של הרע המחיהו איך יש לו חיות מהקב"ה כי בלעדו לא היה יכול לחיות והקב"ה מחייהו ע"ד הנ"ל.

שורשו, כמשל בן המלך והזונה שהוזכר לעיל: שיחשוב על החיות של הרע, המחיה אותו, ועל כך שמקורה בהקדוש ברוך הוא, שכן בלעדיו לא היה יכול לחיות, והקדוש ברוך הוא מחיה אותו בדרך שהוזכרה לעיל.

אי"כ אין רע כלל וכן כל היסורים בעניני עוה"ז כשחושב ע"ד הנ"ל יתפרדו כל פועלי און.

אם כן, אין רע כלל. וכך גם בכל היסורים שבעניני העולם הזה: כשחושבים בדרך שהוזכרה לעיל, יתפרדו כל פועלי און".

5 וכענין נחום איש גם זו גם כל הצדיקים היו ע"ד זה רק נחום איש גם זו היה יכול לשנות המשכה

מלמעלה למטה שהי' [שהיה] נראה באמת למטה שהוא טוב בגשמיות

וכמו בענינו של נחום איש גם זו, כך נהגו גם כל הצדיקים; אלא שנחום איש גם זו היה יכול לשנות את המשכה מלמעלה למטה, כך שלמטה היה נראה בפועל שהיא טובה גם בגשמיות.

ולכן נק' גם זו שהוא מושג (וע' בע"ח [בעץ חיים] שער לאה ורחל פ"ה בענין גם, ובמהדורא בתרא)

שם והנה הגם מאיר כו' והוא המשכה מעלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליא הנק' זו, וע' עוד מענין גם

בע"ח [בעץ חיים] שער אי"א פ"ד [פרק י"ד / פרשה י"ד] ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] בד"ה

ולכן נקרא גם זו, משום שזהו דבר שניתן להשיגו. (ראו עץ חיים, שער לאה ורחל, פרק ה, בענין "גם"; ובמהדורה

בתרא שם: "והנה הגם מאיר" וכו'; וזו המשכה מעלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליא, הנקרא "זו". ראו עוד בענין

"גם" בעץ חיים, שער אריך אנפין, פרק י"ד; וראו גם את האמור לעיל במאמר המתחיל

וזה מעשה המנורה בענין ואנכי אעלך גם עלה דהיינו שבחיי גם יהיה לו ג"כ עליה ומזה הוא ענין נחום

איש גם זו).

"וזה מעשה המנורה" — בענין "ואנכי אעלך גם עלה"; כלומר, גם לבחינת "גם" תהיה עלייה. ומכאן ענינו של

נחום איש גם זו).

אבל כל הצדיקים אפילו שהי' [שהיה] מחשבותם על זה הדרך היה נשאר למעלה כך כמו שהיה בתחלה

בלי מושג הטוב ההוא.

אבל אצל כל הצדיקים האחרים, אף שמחשבותיהם היו בדרך זו, הדבר נשאר למעלה כפי שהיה בתחילה, בלי

שהטוב הזה יהיה מושג למטה.

וזהו ענין נחש הנחשת שהיה צריך להשימו על הנס שהיה צריך לה להגבהת הנחש למעלה ומסתכלים כלפי מעלה כל' [כלומר] שלא יחשוב שהנחש נפרד א"כ הוא רע ממש ונשאר רע.

וזהו ענין נחש הנחשת, שהיה צריך להציבו על נס: היה צורך להגביה את הנחש למעלה ולהביט כלפי מעלה. כלומר, שלא יחשוב אדם שהנחש נפרד [ממנו], שכן אז היה זה רע ממש, והוא היה נשאר רע.

אבל כשיחשוב את הנחש בהגבהתו למעלה בשרשו שאינו נפרד מאתו ית' וחיותו משם הוא ע"ד משל הזונה עם בן המלך הנ"ל א"כ אין רע יורד מלמעלה ולכן היה נחשת שמשנתנה לכמה גוונים ע"י אין.

אבל כאשר חושבים על הנחש כשהוא מוגבה למעלה, בשורשו, ואינו נפרד ממנו יתברך, וחיותו משם — בדומה למשל על הזונה עם בן המלך שהובא לעיל — הרי שאין רע יורד מלמעלה. לכן הוא היה מנחשת, המשתנה לכמה גוונים באמצעות האין.

והמ"י [והמשכיל יבין]. (ענין מענין נחש הנחשת בזח"ב [בזהר חלק ב'] תרומה) (קמ"ח ב') והובא בע"ח [בעץ חיים] שמ"ט פ"ג [פרק ג'] ועמק"מ [וענין מקדש מלך] שם, והיינו שמיתוק הגבורות קשות דנחשים השרפים זהו ע"י נחש הנחשת שהוא ת"ת [תפארת] דק"נ [דקליפת נוגה] דאצילות

והמשכיל יבין. (ראו בענין נחש הנחשת בזהר, חלק ב', תרומה, קמ"ח ע"ב; והובא בעץ חיים, שער מ"ט, פרק ג', וראו עמק המלך שם). כלומר, המתקת הגבורות הקשות של הנחשים השרפים נעשית באמצעות נחש הנחשת, שהוא תפארת דקליפת נוגה דאצילות;

והיינו ע"י שמסתכלים כלפי מעלה להגביה ק"נ [קליפת נוגה] לשרשו שמעולם התהו וע"י מתגבר הטוב שבו שאין רע יורד מלמעלה ואז מתקשר הטוב שבת"ת [שבתפארת] דק"נ [דקליפת נוגה] דאצילות בת"ת [בתפארת] דקדושה דאצילות כו'.

וזה נעשה על ידי שמביטים כלפי מעלה, כדי להגביה את קליפת נוגה לשורשה, שממקורו בעולם התוהו. ועל ידי כך הטוב שבה מתגבר, שהרי אין רע יורד מלמעלה; ואז הטוב שבתפארת דקליפת נוגה דאצילות מתקשר לתפארת דקדושה דאצילות וכו'.

6 והנה ע"י ת"ת [תפארת] דקדושה נעשה ג"כ מיתוק הגבורות דקדושה בחסדים וזהו ענין שלום בפשמ"ע

[בפמליא של מעלה] וכמ"ש במ"א באגה"ק [באגרת הקודש] ע"פ והיה מעשה הצדקה שלום כו'

והנה, באמצעות תפארת של קדושה נמתקות גם הגבורות של קדושה בחסדים. זהו ענין השלום בפמליא של מעלה, וכפי שמבואר במקום אחר, ב-Iggeres HaKodesh, על הפסוק "והיה מעשה הצדקה שלום" וכו';

ע"ש, ומזה נמשך אח"כ ג"כ השלום בפשמ"ט בהיכלות דבי"ע עד שגם בהיכלות דנוגה מתגבר הטוב ונמתק הרע והיינו ג"כ ע"י ת"ת [תפארת] דנוגה נחש הנחושת כו'.

ע"י שם. ומזה נמשכת לאחר מכן גם השלום בפמליא של מטה, בהיכלות של בריאה, יצירה ועשיה, עד שגם בהיכלות דנוגה גובר הטוב והרע נמתק. וגם זה נעשה באמצעות תפארת דנוגה — נחש הנחושת וכו'.

אך היינו דוקא ע"י שמסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים וע' עוד בזהר ח"ב [חלק ב'] (דרכ"ט א' ר"ס א' ודרל"ג א' קמ"ז א')

אך הדבר נעשה דווקא כאשר מביטים כלפי מעלה ומשעבדים את ליבם לאביהם שבשמים. וע"י עוד בזהר, חלק ב' (דף רכט ע"א, רס ע"א, ורלג ע"א, קמז ע"א);

וע' בזהר פ' מקץ (דף ר"ד ע"א) וע' ברבות פ' נח פל"א (דל"ג ע"א) מענין נחש הנחשת וכע"ז זה הוא בירושלמי ספ"ג [סוף פרק ג'] דר"ה [דראש השנה]:

וע"י בזהר, פרשת מקץ (דף רד ע"א); וע"י במדרש רבה, פרשת נח, פרק לא (דף לג ע"א), בענין נחש הנחושת; וכע"ז זה בירושלמי, סוף פרק ג' דראש השנה.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/chukas/7

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק